

XXXVII

ЗАСІДАННЯ МДР

ТА РОЗВИТОК ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

XXXVII ЗАСЕДАНИЕ МГС И РАЗВИТИЕ ТЕХНИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В УКРАИНЕ

XXXVII MEETING OF ISC AND DEVELOPMENT OF TECHNICAL REGULATION IN UKRAINE

7—10 червня в Одесі відбулось XXXVII засідання Міждержавної ради зі стандартизації, метрології та сертифікації (МДР). За його підсумками Голова Держспоживстандарту України О. Поволоцький дав інтерв'ю нашому виданню.

Шановний Олеже Володимировичу, чому XXXVII засідання МДР відбулося саме в Одесі?

Рішення стосовно проведення цього річного засідання МДР в Одесі приймалося з урахуванням потужного виробничого та туристичного потенціалу міста. ДП «Одесастандартметрологія» — головний організатор заходу — має давні історичні витoki становлення й розвитку стандартизації та метрології добре розвинену структуру, що дозволило гідно виконати поставлене завдання.

Україна головувала на XXXVII засіданні МДР. Ви як Голова МДР мали підвести підсумки її роботи за звітний період. Які основні здобутки організації хотіли б визначити?

Діяльність МДР за звітний період, перш за все, була спрямована на вирішення стратегічних завдань у сфері технічного регулювання та споживчої політики, визначених рішеннями Вищих статутних органів СНД та рішень, прийнятих на попередніх засіданнях МДР.

Завершується реалізація заходів щодо пріоритетних напрямів міждержавної стандартизації на 2006—2010 роки, які сприяли розробленню міждержавних стандартів за найактуальнішими напрямами співробітництва: харчова промисловість, енергозощадження і енергоефективність. Запроваджено механізм з удосконалення процесу стандартизації шляхом використання Інтегрованої автоматизованої інформаційної системи МДР та Системи електронного голосування. У цілому за минулий рік прийнято

210 міждержавних нормативних документів і доповнень до них.

Було створено Робочу групу з питань міжлабораторних порівняльних випробувань з метою перевірки кваліфікації випробувальних лабораторій, виконувалася робота щодо розроблення міждержавних стандартних зразків складу і властивостей речовин і матеріалів, стандартів у галузі точності вимірювань, у тому числі нанометричного діапазону, обліку енергоносіїв тощо.

Проводилися роботи, пов'язані зі змінами законодавчої бази держав-учасниць у сфері оцінювання (підтвердження) відповідності.

Завершено підготовку й узгодження проекту міждержавної угоди «Про взаємне визнання результатів робіт з акредитації органів з оцінки відповідності», що є основою для поглиблення співпраці у цій галузі.

Відповідно до попередніх рішень МДР національні органи державного нагляду проводили перевірки дотримання суб'єктами господарської діяльності обов'язкових вимог, що застосовуються до побутових електроінструментів.

Проведено роботу відносно зближення позицій сторін щодо гармонізації технічних регламентів (ТР) — одного з найскладніших питань співробітництва. Відсутність до цього часу відповідного базового документу створює передумови для виникнення технічних бар'єрів у торгівлі. З метою вирішення цього питання у квітні 2010 року Виконком СНД прийняв рішення щодо залучення галузевих рад СНД до робіт із гармонізації ТР відповідно до закріплених за ними напрямків співробітництва.

Одним із важливих здобутків за звітний період стало проведення Конкурсу на здобуття Премії СНД 2009 року за досягнення у сфері якості продукції та послуг, у якому взяли участь 22 підприємства і організації з 7 держав-учасниць СНД, включаючи Україну.

Олеже Володимировичу, обговорення яких питань Ви, як голова Держспоживстандарту, ініціювали на засіданні?

Відповідно до питань порядку денного засідання я поінформував колег за МДР про рівень гармонізації національних стандартів і кількість прийнятих в Україні ТР, повідомив про заходи, які вживаються для приведення національної системи технічного регулювання у відповідність до європейської моделі, стан реалізації Державної програми стандартизації на 2006—2010 роки. У цілому в Україні прийнято 30 ТР, розроблених на основі європейських директив; станом на червень 2010 року діють майже 6400 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими; українська еталонна база нараховує 60 державних та 70 вторинних еталонів. За звітний період видано 178 сертифікатів відповідності.

Уваги наших колег, на мою думку, заслуговує робота з удосконалення законодавства України у цій сфері. Вступив у дію розроблений фахівцями Держспоживстандарту Закон України від 10.03.2010 № 1955 «Про ратифікацію Протоколу про внесення змін до Угоди про звільнення від сплати мита, податків і видачі спеціальних дозволів за провезення нормативних документів, еталонів, засобів вимірювань і стандартних зразків, що провозяться з метою перевірки та метрологічної атестації від 10.02.1995». Забезпечується виконання Державної програми розвитку еталонної бази на 2009—2010 роки та Угоди «Про взаємне визнання національних еталонів, сертифікатів калібровки й вимірювань, що видаються національними метрологічними інститутами».

Учасників засідання було поінформовано про заходи з реформування національної системи технічного регулювання шляхом переходу від обов'язкової сертифікації продукції до оцінення її відповідності вимогам ТР. Інтерес викликало й рішення Уряду України про схвалення Плану першочергових заходів у сфері технічного регулювання, який передбачає прийняття низки законопроектів про ринковий нагляд, безпеку продукції, реформування державного управління у сфері технічного регулювання і захисту прав споживачів, а також створення Національного органу зі стандартизації відповідно до європейської практики.

Що цікавого пролунало у виступах Ваших колег, керівників делегацій МДР?

В усіх країнах-учасницях чітко простежується загальна тенденція щодо реформування системи технічного регулювання, оптимізації процесів прийняття ТР, активізації роботи з гармонізації стандартів. Під час засідання керівники делегацій МДР доповіли про стан і напрямки подальшої діяльності національних органів технічного регулювання. Слід відзначити суттєві досягнення у прийнятті ТР Молдови, Вірменії, Казахстану. За минулий рік у Білорусі було прийнято 1400 стандартів, 80 % з яких є гармонізованими з європейськими.

Заступник Міністра промисловості і торгівлі Російської Федерації В. Саламатов зосередився на питаннях співробітництва в рамках Митного союзу Білорусі, Казахстану і Росії та створенні Єдиного економічного простору. Наднаціональним органом, який відповідає за прийняття ТР та координацію діяльності у сфері технічного регулювання, визначено Комісію Митного союзу. До функцій національних органів належить стандартизація, забезпечення єдності вимірювань, акредитація, підтвердження відповідності, державний контроль, встановлення відповідальності. Крім того, національні органи держав Митного союзу формують єдиний перелік із сертифікації та декларування. Така політика забезпечує зменшення адміністративного тиску на бізнес та підвищує відповідальність виробників. На сьогодні розпочато роботу з підготовки угоди між державами-учасницями Митного союзу про види правопорушень у сфері технічного регулювання та гармонізації відповідальності за такі правопорушення.

Процес стандартизації у країнах СНД відбувається досить динамічно, і Україна має також активізувати відповідні заходи на національному рівні з тим, щоб забезпечити високий ступінь конкурентоспроможності своєї продукції, у тому числі на світовому ринку.

Відомо, що на XXXVII засідання МДР були запрошені іноземні представники як спостерігачі. Чим, на Вашу думку, зумовлений підвищений інтерес іноземних експертів до засідання МДР?

На засіданні була рекордна кількість запрошених — із понад 80 країн. Уперше в історії роботи МДР участь в обговореннях взяв Президент Міжнародної організації зі стандартизації Алан Моррісон. Як спостерігачі участь у засіданні взяли представники Виконавчого комітету СНД, національних інститутів Австрії, Німеччини, Польщі, Словаччини, Франції, європейських організацій зі стандартизації та проекту TACIS «Гармонізація технічних стандартів та практик у нафтогазовому секторі в країнах Східної Європи та Кавказу».

Такий інтерес, на мою думку, має перш за все економічне підґрунтя. Європейський Союз (ЄС) зацікавлений у розвитку взаємовигідних відносин з країнами СНД, збільшенні товарообігу. Загальновідомим є той факт, що у торговельних відносинах питання технічних бар'єрів є вагомим, ніж тарифне регулювання. Для європейських колег участь у роботі МДР надала можливість отримати інформацію про стан і чіткі перспективи міждержавної стандартизації і технічного регулювання, процедур оцінювання відповідності, метрологічних норм та правил. Рішення, які приймаються МДР, безпосередньо впливають на товарообіг як на міждержавному рівні, так і між СНД та ЄС.

Які рішення XXXVII засідання МДР Ви вважаєте найбільш вагомими?

Під час засідання було створено три робочі групи для підготовки проектів рішень з питань технічного регулювання та стандартизації; з питань метрології, нагляду та контролю за дотриманням вимог ТР, норм і правил; з питань підтвердження відповідності та акредитації.

До речі, керівником Робочої групи 3 було призначено заступника Голови Держспоживстандарту України Віткіна Л. М. Він тривалий час займається питаннями технічного регулювання, а його досвід і досягнення є широко визнаними у міжнародних фахових колах.

За рішенням МДР до кінця серпня поточного року національні органи мають опрацювати проект Угоди про основи гармонізації ТР держав-учасниць СНД, підготувати переліки стандартів, пов'язаних з ТР, що відповідають міжнародним та європейським стандартам.

Учасники підтримали пропозицію щодо розроблення «Переліку пріоритетних напрямів робіт з міждержавної стандартизації на 2011—2015 роки» та прийняли «Програму робіт з міждержавної стандартизації на 2010—2012 роки».

На XXXVII засіданні прийнято 43 міждержавних документа, що були рекомендовані науково-технічними комісіями МДР, та доповнення до них, схвалено рішення щодо актуалізації бази даних «СНГ стандарт».

У сфері метрології, нагляду та контролю за дотриманням вимог ТР хотів би відзначити прийняття «Плану розробки міждержавних нормативних документів з удосконалення звітності та якості енергоносіїв, які взаємно постачаються на 2010—2011 роки». Прийнято нові стандартні зразки, розроблені Україною, Російською Федерацією та Республікою Казахстан як міждержавні.

Українські представники доповіли про стан виконання «Програми робіт з розробки атестаційних даних про фізичні константи та властивості речовин та матеріалів з конкретних тематичних напрямів на 2007—2012 роки» та отримали доручення продовжити роботу з актуалізації цієї Програми.

Було прийнято програму «Створення еталонів одиниці довжини нового покоління на 2010—2012 роки», розроблену Федеральним агентством з технічного регулювання та метрології Росії, та актуалізовану «Програму розробки та перегляду основоположних нормативних документів на 2010—2012 роки», розроблену Держспоживстандартом України.

У рамках засідання Робочої групи з питань підтвердження відповідності та акредитації було розглянуто стан виконання «Рішення про заходи щодо сприяння розвитку взаємної торгівлі між державами-учасницями СНД», схваленого на XXXIV засіданні МДР. За підсумками обговорень прийнято рішення про продовження відповідних робіт до XXXIX засідання МДР. Схвалено проект Рекомендацій «Модулі оцінки відповідності та схеми сертифікації», розроблений Держспоживстандартом України; додаток до «Угоди про взаємне визнання сертифікатів компетентності персоналу у сфері оцінки відповідності» (Перелік органів з сертифікації персоналу держав-учасників Угоди) тощо.

Згідно з програмою роботи засідання окремим блоком підводилися підсумки проведення 2-го Конкурсу на здобуття Премії СНД 2009 року за досягнення у сфері якості продукції та послуг, участь у національному етапі якого взяли 26 українських підприємств у 5 номінаціях. З них 9 підприємств було визначено претендентами на участь у міждержавному етапі Конкурсу, 6 — стали дипломантами. Статистика засвідчує високий відсоток представленості українських виробників порівняно з колегами з інших країн-учасниць. МДР прийняла рішення приурочити проведення наступного конкурсу 20 річниці створення СНД.

Протоколом XXXVII засідання МДР перед національними органами поставлено масштабні завдання для реалізації у найближчій перспективі, що, в свою чергу, сприятиме поглибленню економічних та торговельних зв'язків.

Які головні висновки Ви зробили за підсумками засідання МДР, що є пріоритетом подальшої роботи системи Держспоживстандарту?

Потрібно прискорити процес комплексного реформування системи технічного регулювання в Україні відповідно до кращого міжнародного досвіду та з урахуванням національних особливостей економіки.

Пріоритетними напрямками для України залишається необхідність імплементації в національне законодавство положень актів «Acquis communautaire», укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції з поетапним розширенням основних для економіки України видів продукції, за якими буде відкриватись взаємний доступ на ринки на основі визнання результатів оцінки відповідності. Це практично наблизить Україну до створення зони вільної торгівлі з ЄС.

Упровадження в українське законодавство європейських директив Нового і Глобального підходів є одним з головних передумов для підвищення конку-

рентоспроможності української продукції та розвитку торгівлі.

Вже протягом 2010 року планується підготувати перелік пріоритетних актів законодавства ЄС, які охоплюють усі сфери економіки, з відповідним графіком їх імплементації.

Україна має забезпечити прийняття щонайменше 80 % європейських стандартів, підготувати інституції до самостійної роботи за вимогами оновленого законодавства і нормативної бази. А вже на завершальному етапі здійснити інституційне розмежування.

Співпраця в рамках МДР забезпечує зміцнення промислових і торговельних зв'язків з країнами СНД, надає можливість українській стороні впливати на розвиток міждержавної стандартизації. Практичним результатом співробітництва є спрощення і здешевлення процесу гармонізації законодавчої та нормативної бази з вимогами міжнародних та європейських стандартів, норм і правил, послідовне усунення технічних бар'єрів у торгівлі.

Дякую за інтерв'ю і сподіваюся на подальші зустрічі.

Дякую Вам, на все добре. ■

Розмову провів Володимир Фісун

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

На сьогодні одним з актуальних питань Держспоживстандарту є реформування системи технічного регулювання, воно передбачене окремим розділом у Програмі економічних реформ Президента на 2010—2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», а також у відповідній урядовій програмі на 2010 рік. Навколо проблеми не перший рік багато розмов і дискусій, однак на адресу Держспоживстандарту інколи лунає критика «за повільні кроки в цьому напрямку».

Для виправлення ситуації вживаються заходи, зокрема, проводиться активна робота над удосконаленням законодавчої та нормативно-правової бази. Минулого місяця в Держспоживстандарті було завершено розроблення законопроектів «Про державний ринковий нагляд», «Про загальну безпечність продукції» та «Про відповідальність за дефектну продукцію», сьогодні ці документи перебувають в Адміністрації Президента та Кабінеті Міністрів.

«Прийняття цих законопроектів суттєво удосконалить функціонування системи технічного регулювання в Україні та служитиме своєрідним пози-

тивним посилом для наших європейських партнерів», — наголосив Олег Поволоцький. Розроблено План першочергових заходів щодо реформування системи технічного регулювання, затверджений відповідним розпорядженням Кабінету Міністрів від 19.05.2010. Заходи з реформування стосуються не лише Держспоживстандарту, а й інших центральних органів виконавчої влади. Було б доречно створити міжвідомчу робочу групу з реформування системи.

Також Держспоживстандарт на сьогодні має вирішити й інші завдання: з одного боку, стати справжнім партнером для добросовісних виробників і постачальників, а з іншого — ефективно захищати права українського споживача. Результати його діяльності мають бути визнаними в світі, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності української продукції на зовнішніх ринках; підвищити рівень довіри до системи Комітету як споживача, так і виробника. ■

(За матеріалами Держспоживстандарту України)